

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "

N-ri de Duminică pe an 4 coroane.

Pentru România și America 10 coroane.

Pentru România și străinătate numărul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Românii și Sașii.

De Eugen Brote.

Atitudinea Sașilor față cu Românii n'a fost nici odată, nici în trecut nici în prezent, prietenească. Încă din timpurile cele mai vechi raporturile între aceste două popoare erau puse pe o bază, care nu permitea ca ele să se desvoalte în direcții prietenești.

Aliați cu magnații unguri în faimoasa constituție de «trei națiuni», Sașii au fost împreună cu tovarășii lor timp de mai multe secole asupritorii și exploatatorii țărănimii române, în mijlocul căreia ei se așezaseră. După ce s'a surpat și în Transilvania clădirea feudală, boerii unguri s'au refugiat în fortăreața națională maghiară, de unde, sub etichete moderne se încearcă acum din nou a consolida în folosul lor propriu un alt sistem de asuprire și de exploatare a popoarelor din țară.

Sașii, firește, nu mai puteau acum urma pe boeri; ei nu încăpeau în fortăreața națională maghiară. Remași pe dinafară ei se vedeau nu numai izolați, ci și striviți din două părți: Maghiarii loveau în interesele lor culturale, Românii apăseau asupra lor prin masele populației și le slăbea pozițiunea economică. Prea puțin numărași pentru a primi lupta și a purta cu succes un război cu două fronturi, Sașii erau siliți în asemeni împregiurări să accepteze o politică de compromise.

Cu Maghiarii era însă cu neputință a ajunge la o împăcare. Politica lor exclusi-

vistă și șovinistă esclude dela început o transacțiune cu privire la cultura națională, care este tocmai punctul cel mai esențial al diferențelor. Cu Românii transacțiunea ar fi mai ușoară, în tot cazul posibilă; ea este însă împreună cu o altă primejdie pentru Sași: o încercare numai pentru realizarea acestei transacțiuni ar fi taxată de guvernele șoviniste ca o formală declarațiune de război din partea Sașilor contra politicii de stat. Porniți pe acest drum Sașii ar fi riscat nu numai, că toate podurile ce duc spre Maghiari să fie rupte, ci s'ar fi expus totodată să fie loviți cu toată furia de care guvernele ungurești precum știm sunt capabile, fără ca să fie asigurați de mai înainte de reușita compromisului cu Românii. Conducătorii sași au socotit de datorința lor să ferească poporul de această situațiune, din cele mai deplorabile. Nu ne poate deci nici decum miră, când în asemeni împregiurări dificile Sașii n'au găsit încă drumul, care să-i scoată la lumină, și îi vedem încurcându-se din ce în ce mai mult pe cărările și potecile șerpuitoare, ce și-au ales.

N'avem nici competența nici datorința a cerceta și a judeca încât politica săsească de până aci a produs roadele așteptate. N'avem nici dreptul a o condamna fără judecată, cu toate că ea jighește și îngreunează lupta Românilor.

Ori cât de motivată și de scuzabilă ar fi însă această politică oportunistă și șovăitoare ea nu poate fi considerată decât de aceea ce este: de un expedient pentru un period de timp relativ scurt. Soluțiunea ce-

stiunei nu este încă aflată și conducătorii poporului săsesc sunt din ce în ce mai mult împinși prin împregiurările politice a găsi formula soluțiunei definitive.

În anii din urmă s'au petrecut lucruri, cari influențează în mod hotărâtor întreaga dezvoltare politică a Ungariei în alte direcții.

Intrarea Românilor în parlament și după ei a celorlalte naționalități nemaghiare, sporirea partidului kossuthist, atitudinea hotărâtă a Coroanei contra tendențelor destructive ale politicii maghiare, sufragiul universal, și disparițiunea partidului liberal sunt momente, cari nu pot fi trecute cu vederea nici de Sași și cari îi silesc să-și precizeze pozițiunea lor. Altcum ei riscă, ca barca lor politică să fie mânăta de vânturi pe nisipuri sau să fie izbită de-o stâncă și zdrobită.

Este un interes al politicii românești, ca vechii și harnicii coloniști germani din Transilvania să-și mențină pozițiunea lor ce o ocupă, întocmai precum avem același interes pentru conzervarea populațiunei germane din Ungaria. În deosebire de poporul maghiar, Germanii atât dincoaci cât dincolo de dealul Craiului, sunt un element de ordine, de pace, de laboare și de cultură. În nizuințele noastre de cultură și de progres nu găsim între popoarele Ungariei mai buni tovarăși decât pe Germani. Politica națională românească are deci datorința a contribui din toate puterile la ușorarea pozițiunei dificile a Sașilor și a-i ajuta, ca ei să poată eși din cercul în care se învârtesc.

... Sunt fără îndoială îndreptățite nemulțu-

ROMANUL ISTORIC și dl SLAVICI.

Dl Slavici și-a făcut încă de mult planul de a îmbrăca în haina de poezie și de închipuire a romanului trecut neamului nostru. O astfel de lucrare e, fără îndoială, nu numai folositoare literaturii românești, ci și formării unei cunoștințe largi a chemării și a vredniciei acestui popor. Multă lume, care nu poate fi ispitită de cartea de istorie propriu zisă, poate căpăta cunoștințele neapărate despre ce am fost noi în alte timpuri prin cetirea unui șir, cu atât mai mult unui șir sistematic de romane istorice. Câți dintre Francezi nu s'au împropățat și îmbogățit cunoștințele lor de istorie națională din cetirea pătămașă a romanelor, așa de pline de viață, dacă nu împodobite de stil, ale lui Alexandre Dumas tatăl, prin a cărui uriașă tantazie, au tăiat secole întregi din trecutul francez! Lui Walter Scott, care a fost modelul lui Dumas, îi datorește Anglia simțul vremilor eroice zugrăvite cu o așa neobosită vrednicie în Ivanhoe sau în Kenilworth. E un adevărat catehism literar pentru Italiani «Logodnicii» lui Manzoni, care ar fi meritat de sigur o traducere în limba noastră, care a primit atâtea traduceri nesăbuite sau stricătoare. Firea bogată a lui Azeglio a dat iarăși Italianilor două-trei romane, care au lucrat pentru lămurirea sufletului unui întreg popor. În romanele istorice ale lui Van Lennep, Olandezii au cunoscut întâiu aveau viața înaintașilor lor. Iar prin Sienkiewicz nenorocitul neam polon a avut iarăși iluzia că trăiește de sine, în cinstea și glorie, și mulțămită lui Quo Vadis al său, asupra întregii lumi civilizate a trecut fiorul sfânt al lupte creștinismului curat de odinioară cu viciile vechii

lumi putrede și cu tirănia grosolană a Cesarilor maniaci.

— Ce n'ar fi de făcut la noi și pe acest câmp al romanului istoric în care abia s'au încercat, mai de de mult sau în timpurile noastre, câteva brazde sfioase.

Dl Slavici e unul dintre cei mai pregătiți pentru această sarcină. Un roman istoric bun nu se poate înjgheba decât de acel scriitor care-și poate închipui el însuși că trăiește în alte vremi, care le știe deci destul de bine pentru a-și putea face această închipuire. Eroi săi trebuie să-i fie vechi și bune cunoștințe, mediul lor trebuie să fi fost scotocit în așa chip încât ori-ce colț și mărunțș din el să fi intrat în personalitatea scriitorului. Numai dintr'o mare bogăție a lui poate da el și lumii cetitorilor ceva.

Dl Slavici e însă un cunoscut cercetător al trecutului nostru. Dacă a scris numai povestiri mărunte, el a fost, ani de zile tipăritorul culegerii documentare «Hurmuzachi», din care deci o parte-i e cunoscută filă cu filă. De sigur că din această muncă, îndeplinită după puterile sale, i-a venit și îndemnul la romanele istorice de astăzi.

Până la întâiul volum din «Bătrânii» săi dl Slavici se afirmase însă ca unul din cei mai adânci și mai cumpățați povestitori ai vieții poporului dela sate, adevărat a celui din satele ardelenne, pe care le cunoaște mai bine. Și aceasta era o pregătire potrivită, căci supt aparentele pierdute, în formele părăsitate, neamul nostru întreg a trăit așa o viață a sufletului cum e a țărănimii din zilele de astăzi.

Și în ce vreme poate începe un scriitor o lucrare așa de întinsă, pentru care se cere apoi

seninătate și siguranță mai mult decât pentru ori care altă decât la vrăsta în care se află d-sa și în liniștea de țară, în buna viață patriarcală, între familia sa cea mică și între marea familie a școlăriștelor sale care încunjură pe dl Slavici la școala lui Otetelișanu dela Măgurelele unde se oglindește în ape «castelul» fermecat al lui Eminescu?

Totuși întâiul volum din «Bătrânii», discutat cu un prilej de premiu în Academia Română, n'a avut răsunet în public. Și acest de al doilea, Manea, ieșit deunăzi, nu pare să poată răzbate.

Care să fie pricina?

Și în aceste romane ale dlui Slavici, se întâlnesc totuși două-trei mari însușiri ale acestui povestitor, în afară de acea mare simplitate de stil patriarcală pe care n'o împarte cu nimeni din generația sa. E același talent de a cerceta și de a înfățișa colțurile ascunse ale sufletului omenesc, ușoara ivire a unei patimi care începe, gingășia părerilor de rău pentru un păcat care a fost săvârșit numai în gând, amestecul greu de deslușit de bunătate și răutate pe care-l cuprinde așa de adese ori inima. E aceiași noutate fragendă a fiecărei scene care, vădit, nu pornește de nicăiri, care saltă de-a dreptul dintr'un suflet foarte bogat în icoane vecinic tinere. Și, în sfârșit, este acea vecinică întoarcere dela cutare observație de amănunte, dela cutare întâmplare din cursul povestirii la marile adevăruri morale asupra omului și vieții care au preocupat totdeauna pe dlui Slavici.

E adevărat că se vede și aici neajunsul întregii opere a dlui Slavici: romantica schimbare a situațiilor, întreruperea, strămutarea bruscă a

mirile, cari s'au produs între alegătorii români cu ocazia ultimei campanii electorale contra Saşilor. Când manifestăm aceste nemulţumiri nu ne este însă permis să scăpăm din vedere împregiurările, cari au silit pe Saşi să iee alt drum decât al nostru; nu ne este permis să uităm, că guvernul are un deosebit interes a susţine şi sporî diferenţele între Români şi Saşi; nu ne este permis să uităm, că noi Români, până acum «pasivi», am privit numai din depărtare la dezvoltarea evenimentelor politice şi nici nu ne-am încercat măcar să punem mână la schimbarea raporturilor politice în părţile ţării, unde locuim împreună cu Saşii.

La realizarea scopurilor noastre politice mai mari sau mai mici, nu suntem în drept a contă cu concursul, fie şi numai indirect — al Saşilor, înainte de a ne fi hotărît a le da şi noi concursul nostru la realizarea scopurilor lor politice. Dupăce, precum rezultă din expunerile de mai sus, cestiunea ajutoririi reciproce este dificilă şi delicată, se recere înainte de toate ca ea să fie studiată temeinic din toate punctele de vedere, se recere multă bunăvoinţă şi indulgenţă, şi se recer în urmă şi aplicarea altor virtuţi cetăţeneşti pentru ca scopul să fie atins.

Problema este vrednică de interesul celor mai buni şi harnici din ai noştri.

Prigoniri. Am scris-o nu odată, că una din nenorocirile tovarăşilor noştri de luptă slovaci e, că sunt papistaşi, siliţi astfel să-şi crească viitorii preoţi în şcoli maghiare, ori să primească de preoţi pe cine le trimit episcopii catolici şovinisti. «Reichpost» din Viena, de pildă aduce şi acum ştirea, că din seminarul Pázmánian din Viena condus de Unguri, au fost daţi afară teologii Gasparcsik, Pácsurik, Császki şi Mauding, fără măcar să fie ascultaţi şi să li-se spună ce păcat au făcut.

Se spune numai atâta, că ei sunt Slovaci şi când erau la olaltă ei vorbeau slovăceşte, după cum au vorbit slovăceşte, la poartă (încât numai portarul i-a auzit!) cu un prieten de acasă care venise să-i vadă. Tot ca vină mare li-se socoteşte, că la unul s'a găsit scrisoare slovăcească, primită de acasă.

Mai sălbatece prigoniri nici în Rusia nu se pomenesc.

acţiunii, şi desfacerea unei drame într'un şir de situaţii psihologice răzlete.

La aceasta se adauge în acest cas o alegere greşită a subiectului.

Ce limpede şi viu se poate zugrăvi în romane toată viaţa noastră de pe la 1400 înainte! Avem oamenii, locurile, datinele, veşmintele, graiul. Ori ce încercare de a se coborî cineva mai adânc nu poate duce la nici o iluzie a adevărului. Ce ştim noi în adevăr despre cele mai vechi timpuri? Nimica toată. Dl Slavici crede că poate descoperi dela anul 850 în ţările noastre Slavi, Sârbi neromanizaţi, d-sa face din Târgovişte încă de pe atunci un Scaun de Domnie şi aşează acolo un Voevod. Işi dă toate silinţele de a găci. Dar aceste silinţe sunt la urmă, cum era de aşteptat, infrînte. O operă de artă nu poate răsufli în acest aier aşa de rar.

Deci, pentru a da cele trei sute de pagini ale romanului Manea, numit astfel după preotul fără ştiinţă de carte care-i este eroul, dl Slavici a trebuit să facă aşa încât soţia preotului, dulcea şi senina Ana, să fie furată de Bulgarii păgâni, dusă la Constantinopol, adusă înapoi în ţară şi ca bietul Manea să se piardă căutând-o.

Avem altfel scene interesante, foarte bine studiate din Bizanţul Cesarului Bardas, discuţii filosofice, cam lungi şi neguroase, din Bagdadul Califilor, avem multe pagini de istorie curată; dar romanul suferă, suferă foarte mult.

El va fi cetit, de sigur, — cu toate că mai puţin decât în alte împrejurări, dar numai capitol cu capitol, şi tot capitol cu capitol, în scene, în privelişti, îşi va aduce aminte de dânsul chiar şi cel mai bine pregătit.

(«Sămănătorul»)

N. Iorga.

Mesaşul de tron.

Deschiderea parlamentului.

Budapesta, 22 Mai

Deschiderea parlamentului a fost o mare, liniştită şi demnă serbare constituţională a zilei de astăzi. Aproape întreg parlamentul a fost de faţă la ea. De pe la orele 10 a început să curgă către castelul din Buda şirul cel lung de trăsuri. A fost un strălucit cortegiu inoivuntar în care şi-a desfătat ochii capitala. În straie ungureşti naţionale pline de bogăţia aurului au venit foarte mulţi din tre deputaţi şi membrii casei magnaţilor la deschiderea corpului legislativ.

Actul însuşi al deschiderii a fost precedat de oficierea slujbei divine în capela castelului. De aici a trecut M. Sa şi membrii parlamentului în sala cea mare a castelului regal. Ivirea Majestăţii Sale în sală a fost salutată cu însufleţire.

Cu glasul rar, cu o accentuare potrivită M. Sa a cetit următorul mesaj:

Onoraţi domni! Magnaţi şi deputaţi!

Iubiţi credincioşi!

Ne umple o sinceră bucurie, că putem saluta din nou pe magnaţi şi deputaţi credinciosului nostru regat ungar, întruniţi în adunarea ţării. Li cade greu inimii noastre părinteşti să reprivească asupra evenimentelor trecutului recent, cari au turburat mersul regulat al veşii constituţionale. Aducem mulţumită prevedinţei divine, că neînţelegerile s'au resfirat, în înţelegere cu voinţa manifestată liber a naţiunii avem ferbinta dorinţă şi sigura speranţă, că colaborarea tuturor factorilor constituţionali şi legali ai legislaţiei şi vieţii de stat în viitor nu va mai fi conturbată. *Restituirea domniei legilor şi a continuităţii de drept este întâia problemă a guvernului nostru.* Spre scopul acesta va supune dietei acele proiecte de legi, cari se refer la stabilirea bugetului şi a dărilor publice, purtând bine de grijă ca încassarea restanţelor de dări îngrămădite să se facă într'un mod echitabil, încât se poate fără jignirea intereselor contribuţilor.

Art. XII din 1867 fixează chipul de administrare al afacerilor comune cu regatele şi ţările reprezentate în consiliul imperial, de unde urmează că trebuinţele comune sunt a se fixa pe aceasta bază de drept şi de odată a se ajunge la o înţelegere şi cu privire la cuota, după care să se împartă acoperirea acestor exigenţe între cele două state.

Arangiarea relaţiilor noastre economice cere ca să se dea împlinire pentru începerea şi continuarea negocierilor vamale şi comerciale cu statele străine, iar apărarea intereselor noastre economice de sguduirii mai mari fac de neîncungiurabil, ca convenţiile comerciale ce au intrat de fapt în vigoare, să fie menţinute şi până vor obţine reţificare constituţională. Tot asemenea interesele legate de aceste convenţii şi asigurarea sistematică a relaţiilor noastre economice produc necesitatea, că între ţările coroanei ungare, pe de altă parte între regatele şi ţările represintate în consiliul imperial, relaţiile de vamă şi comerciale, pe lângă asigurarea libertăţii de circulaţie reciprocă, să se reguleze şi pe mai departe.

Deşi relaţiile noastre mai intime cu aliaţii noştri îndreptate spre susţinerea păcii şi legăturile noastre amicale cu celelalte state ofer garanţa, că binefacerea păcii nu ne vor fi detruse, siguranţa noastră absolută şi validitatea cu succes a intereselor noastre în toate direcţiile ne impun impe-

rios îngrijirea sistematică a apărării noastre armate.

Drept'acea se prezintă ca o necesitate neînlaturabilă, ca afară de contingentul de recruţi stabilit de legile noastre anterioare, prin ce contingentul apărării noastre armate va intra în văgaşul său obicinuit, *să se satisfacă şi acele exigenţe extraordinare aprobate odată de o comisiune regnicolară, cari cad pe intervalul de activitate a dietei prezente.*

Restabilirea ordinii de drept pretinde şi înarticularea în lege a *convenţiei financiare* cu Croaţia şi Slavonia, pregătită de comisiunea regnicolară esmisă de parlamentul trecut. Guvernul nostru este condus de voinţa a păstra neatins drepturile autonome garantate de lege a Croaţiei şi Slavoniei, de a se îngriji de interesele lor materiale şi de înaintarea lor, mai departe de a promovă înaintarea liberă şi crescândă a lor, precum şi de a întări prin instituţiuni de drept la fel comunitatea de stat a ţărilor coroanei Sf. Ştefan.

Cea mai însemnată datorie a guvernului nostru este, ca lărgind drepturile politice asupra tuturor straturilor sociale, să introducă totalul naţiunii în şanţurile vieţii politice. Spre scopul acesta îşi va pregăti proiectele privitoare la liberul exerciţiu al dreptului de vot, ţinând cont atât de cerinţele moderne a ideii democratice cât şi de apărarea caracterului naţional (?) al statului ungar.

Onoraţi domni! Magnaţi şi deputaţi! Aceste sunt problemele, la cari s'a angajat guvernul nostru. S'a angajat în așa chip, că aceste sunt chestiuni de prima ordine cari necondiţionat trebuiesc rezolvate, *acărur rezolvire nu se poate face nici iluzorie, nici să sufere întârziere prin sulevarea altor chestiuni,* şi la acest angajament ce a luat asupraşi guvernul, şi-a dat şi naţiunea adeşiune prin alegerile din urmă.

Afară de cele înşirate, având în vedere întâmplările regretabile din trecutul mai recent, în interesul mersului legal şi constituţional al administraţiei, precum şi al asigurării mai depline a ordinii de drept constituţionale una dintre datoriile mai urgente a guvernului nostru va fi a-şi prezentă proiectele, — în scopul lărgirii sferei de drept a autonomiilor municipale — pentru lărgirea cercului de competenţă a judecătoriei administrative, mai departe în interesul apărării mai depline a independenţei justiţiei, în cazuri de ciocnire a cercurilor de competenţă relegarea la for de justiţie independent şi în fine pentru prolongirea legii judicătorei curiale în materie electorală.

Mersul regulat al vieţii de stat şi asigurarea condiţiunilor de prosperare culturală şi economică a naţiunii va necesita neapărat împlinirea a unei mulţimi de exigenţe cari nu sufer amânare. Este o datorie a guvernului meu, dezvoltarea culturii, pe teren religios promovarea chestiunii autonomiei catolice, întregirea dotaţiunii clerului inferior şi ezechutarea treptată a obligamentelor impuse prin art. de lege XX din 1848.

Pe terenul economic: înaintarea şi propăşirea materială, ridicarea bunăstării poporului, îmbunătăţirea sorţii muncitorilor; creşterea producţiunii noastre agricole, dezvoltarea puternică a industriei noastre, regularea creditului şi a finanţelor noastre şi împărţirea mai dreaptă şi mai echitabilă a impozitelor publice. Problema guvernului

nostru va fi de a prezentă de legi parlamentului.

După ridicarea la valoarea de lege a reformei electorale, voim să ne provocăm din nou la opiniunea publică manifestată pe de-a întregul și pe o bază mai largă a națiunii și cu privire la problemele de guvernare din viitor ne susținem libertatea de hotărâre, întemeiată pe drepturile noastre regești, pentru vremea aceea.

Credința noastră în virtuțile strămoșești ale națiunii deșteaptă în noi speranța, că pe cum pe noi ne conduc sentimentele calde pentru interesele iubitei noastre națiuni ungare, așa și națiunea în deplina armonie dintre dânsa și regele ei va căuta strălucirea tronului, cheazășuirea progresului viitorului. Implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activității Dvoastră, declarăm adunarea țării de deschisă.

Conferența partidului kossuthist.

Conferența aceasta pe care v'am anunțat-o, a reclamat două zile, Sâmbătă și Duminică. Biroul partidului s'a constituit alegându-se Francisc Kossuth președinte și nu mai puțin de 6 vicepreședinți și anume: Thaly Kálmán, Polónyi Géza, Barabás Béla, Bathány Tivadar, Holló Lajos și Wesselényi Miklos.

Partidul a hotărât în mod unanim menținerea coaliției cu celelalte partide.

De notat e, că contele Apponyi a refuzat orice funcție în sinul partidului.

În discursul său de deschidere Kossuth și-a arătat bucuria pentru creșterea partidului. Când acum 12 ani a venit în țară el a găsit un partid de opoziție mic la număr. Acum partidul a ajuns să fie în majoritate, dar tocmai pentru aceia trebuie să fim cumpătați. Intrând în coaliție am primit o mare datorie pe care trebuie să o împlinim. Astăzi avem trei membri ai partidului ministri, dar ei nu s'au întrecut în lupta de a ajunge ministri, ci de a scăpa de această sarcină.

Alegătorii au aprobat atitudinea noastră. Nu vă închipuiți că principiile și scopul nostru se va realiza în curând. Dar noi nu le-am părăsit și M. Sa le-a luat la cunoștință, când am intrat în cabinet. Totuși toată dezvoltarea țării merge spre realizarea independenței. Ea este adevărul, calea și viața. Numai câtă vreme vom lupta pentru scopul acesta vom putea sta la putere (Aplauze).

După conferința aceasta s'a ținut un banchet.

Aici Kossuth a arătat încă odată puterea ideii kossuthiste. Câtă vreme a trăit tatăl meu, zice, am luptat pentru ea, acum va trebui să încercăm realizarea ei. (Aplauze).

Patria noastră va trebui să ajungă odată independentă. Aceasta este scopul, idealul nostru al tuturor. (Aplauze).

După el a ținut contele Apponyi un mare discurs.

— Cine cârmuește țara? Facem chiar în numărul acesta pomenire despre raportul economic al ministrului de agricultură Darányi Ignác, care arată înspăimântătoarele referențe economice ce domnesc în diferitele părți ale țării. Într'altel arată cum în comitatul Aradului ziua de lucru a muncitorului e plătită cu 61—99 fileri. Aceasta o zice ministrul de agricultură. Ce zice însă cel de interne, boerul Andrassy? Deodată cu apariția cărții lui Darányi a sosit o ordinațiune a ministrului de interne Andrassy la comitatul Aradului, în care milionarul Andrassy zice, că s'a convins că nu sărăcia îi îndeamnă pe oameni la emigrare, ci «agitatori fără suflet», cari vezi doamne îi duc dela bine pe oameni. Pentru ciocoiul dela interne nu e adică nici o mizerie în comitatul Aradului. Cum să fie când ziua de lucru se plătește cu 61—99 fileri?

Iată pe ce mâni a apucat cârma acestei nenorocite țări! Caraghiosul conte, dela care nu putem pretinde să știe de cartea colegului său dela agricultură s'a blamat piramidal cu ordinațiunea sa.

STARE de ASEDIU în TIMIȘOARA.

— Greva continuă. —

Ziua doua a grevei din Timișoara a decurs și mai iritată. S'a reluat munca, la atelierele căilor ferate, tramvaiul electric și la fabrica de tabac, toate celelalte bresle continuă însă greva. Cetatea, unde e cuibul burgheziei și unde frica a fost la culme, e păzită de armată. Cu toate aceste peste 10.000 de muncitori au reușit să rupă cordoanel militare și să între pe piața Losonczy, unde-i așteaptă opt companii de soldați.

Azi dealtfel se anunță o asemenea grevă și din Chichinda-mare.

Ni-se telefonează:

Timișoara, 22 Mai.

Greva, care în orele de după amiază a luat proporții primejdioase, a produs colosală neliniște între populație. Orașul are înfățișarea stării de asediu. Frica populației, îndeosebi a burghezimei ovrești, crește. Există temeri de ciocniri sângeroase.

În urma îndărătniciei cu care sunt primite pretenziunile muncitorilor, abia există speranță de o soluție repede a grevei...

Chichinda-mare, 22 Mai.

Toți muncitorii și zilerii s'au pus în grevă. Numărul greviștilor e pun' acum la vre-o 1800. Este temere că se va sistă munca pe întreaga linie.

Iritațiunea în oraș e mare.

D'ALE ALEGERILOR.

Cuvântare ocazională rostită de preotul Nicolae Șciopoane în Zorlențul-mare după proclamarea lui Petrovici de deputat dietal.

Mulțumesc, fie Doamne, că m'ai învrednicit să ajung eu și poporul meu această zi mare și de bucurie; mulțumesc Prea grațiosului împărat și rege, că ne-au mijlocit să ajungem această zi sfântă și de biruință; fie mulțumita mea popoului alegător din acest cerc frumos pentru virtutea și bărbăția lui, că a dus la învingere steagul nostru național.

Treizeci de ani încontinuu măhnii și cu fruntea plecată am părăsit această vatră și după mai bine de 30 de ani, când adversarii nostri politici ne-au crezut distruși și culcați la pământ, noi, cari am îndurat grele lovituri, grele terorizări dela aceia, cari chemați sunt legea a o păzi, ordinea a o ține și a respecta siguranța personală, noi, cei trași împinși de eri, astăzi cu fruntea înălțată dela acest loc vestim biruința și învingerea noastră, înălțătoarea steagului partidului național. Au crezut adversarii nostri, că poporul nostru nu este matur politicește, însă tare s'au înșelat, căci virtutea cetățenească, patriotismul curat și mai vărtos iubirea de neam au adus această strălucită învingere. Eu cred, că mai ușor s'ar putea pune valorilor Dunării stavilă, decât curentului național, care nu domnește numai această frumoasă țară, ci Italia, Franța, Germania și întreaga lume civilizată.

La anul 69 după o luptă înverșunată terminată cu învingerea lui Mocsonyi în Lugoj, Venerabilul Vichentie Babeșiu suindu-se pe tribună în piața Lugojuului a zis: «Nu Mocsonyi a învins, ci cauza națională a învins», și eu On. alegători Vă zic dela acest loc, că nu Petrovici a învins, ci cauza națională a învins în cercul Zorlențului-mare și rog pe Dumnezeu, ca dl deputat să reprezinte această sfântă cauză în sfatul țării cu multă demnitate, iară D-Voastră Vă poftesc încă multe astfel de izbânzi să le ajungeți la mulți ani.

Alegerea dela Năsăud. O rază de lumină în oropsita viață națională a năsăudenilor.

O sfântă scânteie care a electrizat, a deșteptat din rușinoasa amorțală inteligența și poporul din cercul electoral al Năsăudului.

Frumoasă și în sufleteșitoare a fost ziua de 5 Mai, care e ziua de redeșteptare a grănițerilor, căci prin purtarea lor bravă și fără păreche a șters rușinea, ce până acum acoperea fața lor.

Iar lupta sfântă și înălțătoare ce o au purtat pentru izbânda steagului național a fost fără păreche și neuitată va rămânea, căci prin dânsa s'au încorporat și năsăudenii la trupul național de care s'au despărțit înainte de un pătrar de veac.

Și dacă lupta s'a terminat în defavorul nostru, vina în prima linie o poartă o parte a inteligenței — zisă române-năsăudene care a votat cu urgisitul Ciocan sau s'a obținut dela vot.

Apoi confrății Sași, cari și de astă-dată — cu toată asigurarea corifeilor lor — și-au arătat duplicitatea și viclenia lor. Brav s'a purtat profesoria, preoțimea și învățătorimea, iar cât despre popor numai laudă și recunoștință îi putem aduce. Nici intimidări, nici amenințări din partea organelor administrative, nici bani oferți din partea ciocanistilor nu au avut efect, căci falanga puternică a alegătorilor români a rămas neclintită.

Un entuziasm de nedescris și încredere în puterile noastre proprii ne-a copleșit sufletul. Și acest entuziasm și încredere, abstrăgând dela programul național, numai și numai persoana simpatică a dlui dr. Victor Onișor a putut să o deștepte. Fără ambiții personale și cu nădejdea izbânzii steagului național a pășit în lupta electorală iar nădejdea nu ne-a părăsit nici când rezultatul nu a fost cel dorit de noi, căci căderea noastră e învingerea simțământului național, o învingere morală și nediscutabilă a stindardului național.

E greu a păși în o luptă electorală cu o inteligență și popor nededit și nepregătit la o atare campanie, dar cu atât e mai mare mângăierea cu cât entuziasmul și însuflețirea se dezvoltă în măsură mai mare, căci roadele lui sunt pentru viitor mult promițătoare.

Iar roadele luptei dela 5 Mai vor crea din acest cerc o redută neocupaveră, în care numai și numai stindardul sfânt și falnic a neamului românesc va fâlfâi.

Iar pentru renegatul Ciocan și jidanii lui o așa învingere e egală cu înmormântarea lui și a sistemului de corupție și demoralizare a cărui rabiner a fost și e de prezent. Când vezi o așa mare decadentă națională și morală din partea unui om crescut cu stipendiu românesc ca Ciocan, se revoaltă cele mai sfinte simțăminte omenesti și cu greață trebuie să-și întorcă fața orice Român cinstit dela așa nemernici, cari luptând pentru ambiții personale cearcă să distrugă tot ce e sfânt și românesc și întovărășindu-se cu jidanii și alte lifte păgâne cu mâinile lor spurcate voesc a pângări steagul național. Astfel de lepădături trebuie curățite și Românii din cercul electoral al Năsăudului vor fi așa de tari și cinstiți ca să le dea lecția cuvenită. Dispreț și boicot social față de aceste coade de topor iar față de jidani cari i-au spriginit trebuie luate măsurile cele mai extreme ca banul românesc să nu mai între în buzunarele lor. Vom aduce industria români și în fiecare sat vom înființa reuniuni de conzum și temperanță. Trebuie să i-se dea cuvenita atențiune principiului cine nu e cu noi e contra noastră și pentru realizarea lui trebuie să se folosească orice mijloace.

Numai prin o organizație puternică și o luptă economică pronunțată vom putea scăpa de lepădăturile cari mai poartă timbru românesc și de liftele spurcate, cari din sudoarea noastră trăiesc și de cari s'a dovedit că la orice ocaziune luptă contra noastră.

Votarea.

Pentru ziua alegerii s'au făcut pregătirile necesare. Simpaticul candidat dr. Victor Onișor încă de Joi a sosit la Năsăud, unde s'a ținut o ședință a comitetului electoral și s'au luat ultimele dispoziții. Iar în ziua alegerii des de dimineață soseau sute de alegători români în frunte cu preoții și învățătorii lor și cu entuziasm și o însuflețire de nedescris străbate rândurile noastre. Pe la oarele 8 dimineața sosesc dr. Teodor Mihali, dr. Gravila Tripon și protopopul Gerasim Domide și o frumoasă pleiadă de tineri bistrițeni. Sunt primiți cu entuziasm.

Se formează convoiul de vre-o 600 oameni în frunte cu preoțimea plecăm spre locul alegerii. Entuziasm mare, ordinea exemplară. S'a început votarea. Preoțimea merge în frunte, iar turma credincioasă îi urmă cu nădejdea învingerii în suflet. Dela început s'a putut vedea, că ramolitul Ciocan puține voturi românești va avea. Din 44 comune românești numai din comunele Năsăud, Rodna-veche, Morod și Sulpai a avut voturi românești.

Toate voturile jidovești — afară de 4 cari nu au votat de loc — au votat cu Ciocan, care cu fală poate purta onorificul titlu de rabiner. Pe la oarele 2 d. p. avem majoritate.

Ciocaniștii se cutremură, la intervenirea avocatului dr. Alexa David, nepot vrednic de unchiul său Ciocan, jandarmii încearcă să răsipească și răsparingă alegătorii noștri mai departe de locul de votare, puțin a fâlit de nu s'a vărsat sânge, Miliția a întreprins și la porunca unui amabil căpitan a sărit înaintea baioetelor jendarmerești. căci numai așa s'a împedecat vărsarea de sânge.

Mulți dintre ai noștri au făcut cunoștință cu vârful baionetelor hunice. Incepe o ploaie torențială, dar alegătorii noștri stau neclintii la locul lor. La ora patru s'a isprăvit votarea comunelor, când noi aveam majoritate. Entuziasm de nedescris în rândurile noastre. Ora patru, închiderea votării e pusă pe 5. E un moment înălțător. Intre aclamări și cu capetele descoperite — ca și cum ar merge la sfânta biserică — printre baionete pășeste rezerva noastră în frunte cu Dr. Const. Moisil și urmat de mai mulți profesori, meseriași și popor. Avem o majoritate de 26 voturi. Ca din pământ răsar peste 50 alegători jidani, cari toți până la unul votează cu Ciocan.

Cu o majoritate de 26 de voturi am cârât. Când știrea ajunge în rândurile noastre urmează o scenă doioasă de nedescris. Bărbați, femei, tineri și bătrâni lacrimau și blăstătau. Îndată după publicare rezultatului Ciocan cel fără rușine vine să-și primească mandatul murdar. E întimpinat cu asurzitoare abuzuri, fluerături, injurături și imbrâncituri, și dacă nu întreprindeu conducătorii noștri nu știu dacă ajungea să-și primească mandatul.

Am căzut dar cu cinste. În frunte cu Dr. Mihali și protopopul Domide se formează convoiul de vre-o 2000, ca să ducem vestea candidatului nostru iubit. Intre sunetele dulci ale imnului »Deșteaptă-te Române« ajungem la hotelul »Rahova« cvartirul Drului Onișor, unde Dr. Mihali, prin o doioasă vorbire îi comunică rezultatul luptei. Insuflețit și cu mulțămitoare cuvinte răspunde Dr. Onișor, după ce se cântă imnul național mulțimea se împrăștie în liniște iar alegători sunt poftiți la

Banchet.

Participă vre-o 200. Flamura și frunțașii grănițerilor nășăudenii. Deși nu am câștigat lupta, dar în sufletul fiecăruia mulțămirea și entuziasmul s'a sălășluit.

Nu am prăznuit câștigarea unui mandat, dar am sărbătorit redeşeptarea poporului nostru din amorțea și indiferențismul ucizător. Am dovedit că suntem vrednici urmași ai marilor noștri

străbuni — după cum însuși Dr. Mihali a recunoscut.

În decursul banchetului s'au ținut vorbiri însuflețitoare din partea dl. Dr. Mihali, Dr. Onișor, vicarul Deac, protopopul Domide, Dr. Tripon și alți. Cel mai însemnat moment a fost vorbirea protopopului Domide, prin care depune în mâinile deputaților români soarta și apărarea instituțiilor culturale dela noi. Lacrimi și puternice strigăte de »să trăiască« însoțesc promisiunile făcute de Dr. Mihali, căci până la ultima picătură de sânge vor apăra aceste scumpe așezăminte, cari nu sunt numai a nășăudenilor, ci a întregului popor român. Pe la orele 9 masa se termină iar iubiiții noștri Dr. Onișor și Dr. Mihali sunt purtați pe brață până la trăsuri în mijlocul unui entuziasm de nedescris. La sunetele imnului național și de »să trăiască« oaspeții iubiiți pleacă spre casă, ca să ducă bune vești de lupta și vrednicia noastră.

Nemernici și trădători.

Nu e pădure fără uscături și neamuri fără trădători. Căci uscături sunt toți acei cari s'au lăpădat de noi în această sfântă luptă și vrednici de dispreț să fie pe veci acele cozi de topor, cari și-au pierdut ultima scântee de sâmt național și rușine.

Inferaiți să fiți pe veci în cartea neagră a neamului românesc voi rămoliți crescuți cu pâne și bani românești, căci păcat de moarte ați săvârșit împotriva neamului românesc.

Ca lume-a să-i cunoască și de ei să se păzească, îi voi înșiră. Întâiu patru preoți — din 52 — câți au votat, Ioan Născuțin, Valeriu Vartic, Nicolae Pop și Iacob Pop. Directorul gimnazial Ioan Gheție, care anul trecut a participat la serbarea lui Kossuth și a jucat csardás, prof. pens. Felorian Moțoc, directorul școlii normale Clement Grivasă și învățătorul Ignat Seni, apoi Dr. A. Davi, Levu Piciu, Dr. Emil Filipan, Dr. Nestor Simon, Iosif Mihăilaș, Vasile Pop, Budescu, N. Rus, Nic. Gavriluți apoi antistia comunală în frunte cu primariul Prădan, Alex. Pălăgeși, M. Chitui, Nic. Anton, Nicolae Pop, Const. Anton (cred domni că s'a dat uitării cauza cu fondul »Crispinus«) apoi doi țărani Leon Născuțiu și Vasile Căinariu. Pretorul G. Vertic și practicantul Vasile Gheție.

Aceasta e lista neagră a nășăudenilor pe care tot Românul cinstit să și-o însamne bine. Pfui!

Amenințări și dețineri.

Purtarea bravă a alegătorilor români a pus administrația pe gânduri. Cu jandarmi și cu fel de fel de șicane vreau să terorizeze. Dar' nu le succede, căci purificarea noastră s'a început cu

ziua alegerii. Ceice vinovați s'au făcut, răsplata pentru faptele lor au să și-o ia. Cel dintâi fucelapanul Nășăudului, Ioan Născuțiu, pe care Duminecă l'au oprit să servească în biserică. De aici urmează mai multe dețineri. Apoi sunt citați la gendarmerie mai mulți profesori și studenți, unii chiar deținuți și numai la intervenirea adv. dr. S. Pop, sunt lăsați liberi. Feciorii satului sunt opritți a jucă, iar poporul pacinic și blând e împrăștiat cu forța de pe strade. Adevărată barbarie. Și toate aceste fapte nebunești se fac pe motiv de agitație. E adevărat, poporul e agitat, dar' nici într'un caz nu a fost lipsă de intervenția baionetelor. Ciocaniștii simt că le-a sunat ultima oră, că învingerea lor e asemenea unei căderi rușinoase, de aceea se zbat ca omul care își vede moartea cu ochii. Nimic nu le va ajuta.

Cercul electoral al Nășăudului va fi în chip demn reprezentat în sfatul țării, nu prin un rabinar, ci prin un român, care cu drept va cunoaște vrerile și durerile ținutului nostru. Iar voi frați Români pentru cari purtarea voastră bravă suferiți șicane și neajunsuri din partea administrației, adresați-vă frunțașilor voștri cari făgăduință au făcut ca să vă apere.

Infricați nu vă lăsați, căci ora sfântă a deșeptării naționale a sosit. Sus să avem inimile.

Dorel.

Invățătorul și rolul său social.

De ISIDOR IEȘAN.

V.

Dacă ar fi creșterea copiilor noștri mai exactă, mai conștiențioasă, mai mult națională, dacă s'ar da astăzi mai multă atenție creșterii inimei și a sentimentului de cât creșterii intelectuale, atunci n'ar trebui să auzim astăzi pretutindenea vaietul atâtor oameni nenorociți. Materialismul și cozmo-politizmul propagat sub titlul de cultură de străini în mod tendențios, înăbușeste astăzi în noi orice simț mai înalt, orice idee mai sfântă.

Dovadă avem pretutindenea între Români decadența noastră morală și materială, împrejurarea că pentru un bob de linte suntem în stare să lăsăm în părăsire interesele mai vitale ale neamului nostru, că trăim cu toții numai pentru prezent, și nici decât pentru viitor.

Cutrămurul dela San-Francisco.

— Povestirea unui martor ocular. —

Dimineața la ora 5 și 13 minute (știu de bună seamă, că atunci căzând ceasornicul care mă deșeptă de pe masă și încădere s'a oprit, și azi încă e tot la această oră) am fost deșeptat de niște troznituri și părăituri amestecate cu un groaznic murmur subțeran, patul ni-se mișcă în toate părțile, era aruncat dintr'o parte a odăii întralta. În clipa dintâiu — eu și nevastă-mea — credeam că s'a apropiat vremea din urmă, când nevastă-mea zise: »Doamne, copiii!»

Așa cum am fost apoi, am sărit din pat, scoborîrăm treptele la copiii împletindu-ne, unde aflarăm copii sculați, la odaia copiilor am găsit pe fratele meu cu un prieten care locuiau la mine și cari asemenea erau ocupați cu gândul să scăpăm copiii de primejdie!

Nici unul dintre noi n'a putut grăi nimic, priveam numai unul la altul ca înlemniți; la strigătul fratelui meu, »să eșim din casă« — asta e singura scăpare ne-am — luat în fugă vre-o haină și am alergat în uliță.

Asta era deja plină de oameni, parte învălșiți în câte o ceargă, cea mai mare parte însă în cămași de dormit și desculți.

Pe toate fețele se oglișea frica de moarte, nime însă nu se văia și nu leșină. Se sfātuiau, că oare ce s'a întâmplat în down town, partea comercială a orașului; micul cottage (partea cu vile) adevărat unde locuim noi se ține de suburbii și e la depărtare de vre-o douăzeci minute de centru cu tramvayul electric.

Abia câteva minute am fost pe afară la sfat, toți s'au întors în case pentru a se îmbrăca că

le era frig, și abea că am intrat și noi s'au reinnoit trozniturile, se înțelege nu cu puterea de mai nainte, în starea de groază însă în care ne aflam nime n'a cutedat să rămână în casă.

Reînțorși în casă, am aruncat o privire împrer, în spaima întâiu nici c'am observat că umblam pe hârburi adevărat întreg porcelanul și sticlăria era spartă, scaunele și măsuțele răsturnate: păreții crepați, scările din fața casei alunecate la o parte cu 8 cmtri.

Ne-am îmbrăcat în grabă cu ce am apucat și ne-am urcat pe o colină apropiată, să privim orașul; și am văzut orașul de jos în flacări, cu ajutorul ochianului am deosebit și casa orașului, a cărei cupolă de fier stătea încă, cărămidile însă se deslipiseră toate. M'am dus acasă și așezându-mi familia la un adăpost în fața casei, am înaintat cu fratele meu spre oraș. Natural mergerea tramvayului electric era împedecată, am pornit pe jos și din ce înaintam spre oraș privește era tot mai grozavă; văzusem hotelul Valencia Street, acoperișul cu scaunele rupte, și hainele de pat cu un cuvânt mobilierul, zăcea în mijlocul drumului. Aici era o crepătură de vre-un jumătate metru în pământ și s'a scufundat de vre-o 3 metri. Pe pavagi lângă zid zăceau nouă cadavre și gardistul pus de pază ne spuse că nu se știe încă în lăuntru câți sunt, căci d'acii n'a scăpat nimeni cu viață.

Îngrozitoare privește ni-a înfățișat Market Street-ul. Aici vre-o 8—10 case cu etaje de peatră, în parte și total distruse, drumul e o îngrămădire de peatră și cărămidă. Afară din oraș, adevărată năvălire a locuitorilor; unii își duceau ce aveau în trăsuri de copii, alții au făcut în grabă trăsura din două biciclete; dame elegante păraseau

orașul în camioane (cărute de povară) trăsuri de cărat piane, ba chiar și în cărute de cărat gunoi.

Unul dintre prietenii mei are un *teut*, șatră de pânză, aceasta ne-am ridicat-o în grădină și aici am dormit cu toții, în casă nime nu voia să rămâie; doi ne schimbam la privegheat și în fiecare oră ne urcam pe colină să vedem estinderea incendiului.

Superb de îngrozitoare privește înfățișă orașul, o mare de flacări. Pompierii au lucrat trei zile cu o forță supraomenească, n'aveau însă apă, crepându-se, sau mișcându-se dela loc țavele de apaduct prin cutremur; voiau să localizeze focul cu explozie de dinamită, ce abia a treia zi dimineața le-a și succes astfel, că au aruncat în aer patru case și au aprins contra focuri așa, că împreunându-se focurile în aceasta localitate pustie, material nou n'a găsit și s'a stins. A treia zi eram amenințați și noi de incendiu, oprindu-se însă vântul și prin succesul manevrării sistemului de mai sus am fost scăpați.

Intreaga împrejurime a orașului e un lagăr, parcul Golden Gate, șoselele toate, cimiterile, ticsite de oameni; petrec aici sub cerul liber, a doua zi și-au ticluit căsuțe de lemn, sau miliția le-a ridicat corturi de pânză.

Purtarea poporului e de toată lauda. Nu vedeai grupe de femei tânguindu-se, ba nici chiar o femeie plângând; toți sunt liniștiți, și-au păstrat sângele rece.

De foamete erau îngrijați — cu toții în prima zi, Americanii însă erau firm convinși, că statul are să se îngrigească de noi; așa a și fost, deja în ziua întâi s'au împărțit în școlii munițiuni; prăvăliile, birturile toate au fost închise și cum-părate de stat, astfel că azi cu bani nu mai poți

Mulți învățători ba și foarte mulți părinți cred, că e destul când caută ei a dezvoltă în copil principiile umanitaristice-cozmpopolite și că astfel a făcut el destul pentru a-l face pe copil un om modern, crescut conform spiritului și al timpului de azi.

E greșit, e foarte greșit. Mai întâiu cei ce propagă umanitarismul singuri nu cred în el, iar cei ce propagă cozmpoliticizmul o fac numai ca să îmbete lumea cu apă rece, ca să ne facă pe noi să ne perdem limba și legea și noi să ne perdem în mocirla lor.

Dar un atare apostol moralizator nu se face niciodată ceeace suntem noi. Și ar trebui să o facă dacă predică cozmpoliticizmul și umanitarism ca să meargă astfel cu exemple bune înainte. Apoi principiile umanitare ele nu sunt mai mult potrivite pentru timpul de azi capace, perfid, rafinat, unde maximele ca: »divide et impera« »forța oprimează dreptul« Ote-te-toi que je me mette« »distruge și împarte« »duobus litigantibus tertium gaudet« etc... sunt ridicate la maxime de stat și puse înainte ca virtute.

Umanitarismul e chiar dăunător pentru popoarele mici și încunghurate de atâția dușmani, precum e poporul românesc, e desastros chiar pentru popoarele, cari trăesc din grația și mila statelor mari, și sunt bune de a fi numai îmbucate de peștii cei mari. Ce ironie! Ce batjocură! Unde pe lume, sau mai bine zis unde în Europa cea mult lăudată aflăm noi umanitarism? Acesta e numai un curent gol de a înșelă pe acei ușor crezători și puțin gânditori. Din contră, legea supremă de existență pentru cei mici, e energia, conștiința de sine, e legea mozaică în mod mai aspru și mai rezolut și anume, »zece ochi pentru un ochiu, zece capete pentru un cap«, ca cel mic să și poată căpăta astfel stima și respectul cuvenit, de cătră cei aroganți și prepotenți, ce ne rup neîncetat și în mod clandestin și perfid pânea din gură și atentează neconținut la existența noastră. Iară aceea energie puternică ce ne trebuie în lupta ce

cumpără nimic în San-Francisco; în vre-o două sute de locuri se împart între popor munițiunile; toate aceste se petrec într'o rânduială mare.

Înaintează în șir ca găștele, cine vine mai curând, capătă mai curând. Sunt aici de toate naționalitățile, bogăți, săraci, negrii, chinezi și japonezi. Fondul de ajutorare e de 30 milioane coroane.

De curățenie încă s'au îngrijit; în nenumărate locuri au săpat fântâni, gunoii se îngroapă în pământ. Numai la stradă e permis să se fiarbă, căci în San-Francisco nu mai e casă cu coș, toate le-a dărâmat cutremurul. Stradele au aspect vesel de tot, în fața fiecărei case e bucătărie făcută din scânduri unde mama și tata (aproape toți aceștia știu ferbe) încunjurați de copii își gătesc prânzul.

Populația orașului a scăzut a treia parte, în primele trei zile trenurile transportau călătorii gratuit în oricare parte a Californiei. S'acum sunt prețurile scăzute, cine însă n'are să plătească, e nevoit să rămâie în oraș.

Foile scriu toate despre viitorul strălucit al orașului. Nici că se mai face pomenire despre zilele triste, ci sunt îngrijiiți — și scriu ce frumos are să fie noul San-Francisco. Electricul circulă deja în unele părți ale orașului, telefonul e în ordine, viața comercială încă e puțin reinviată. Azi-mâne se permit deja deschiderea prăvăliilor.

Să nădăduim, că acest oraș prigonit de soarte — și aproape șters de pe suprafața pământului își va recâștiga încurând înfățișarea de odinioară și va corăspunde iarăși din punct de vedere comercial și strategic — datorințelor însemnate, la cari prin poziția-i geografică — chemare a avut și până acum.

avem de purtat contra atentatelor din partea anatagoniștilor aprigi ne poate da numai creșterea națională.

Principiile popești și nu creștine: «Dacă ți-au dat cineva o palmă dă-i și cealaltă față», «Capul plecat sabia nul taie», «Dacă ți-au luat mantaua dă-i și cămașa» etc. ne-au corupt de tot, și ne-au făcut un popor fricos, bigot, prost, fără energie, fără putere de rezistență.

Introducerea unei vieți stăine în stratele societății noastre, în mediul nostru românesc, lipsa de creștere națională, e cauza nimicirii noastre etnice. Prin adoptarea nebună fără judecată a tot ce e străin, am schimbat și am schimnosit toate în noi, viața noastră națională, toată firea noastră de popor român. Am luat legi străine ce nu se potrivesc împrejurărilor noastre, am adoptat datine ce ne denaturează firea, am primit o creștere ce ne corupe moralul nostru și viața noastră etnică, am schimbat în scurt tot traiul nostru onest, portul nostru pitoresc, viața noastră curată, ne-am pus în scurt la nivelul prea degradat, prea decăzut al civilizațiunei moderne, străine, rafinate, arogante, ne-am împetriștat limba strămoșească, ne-am stricat gândirea și simțirea românească, ne-am diformat cu totul, și suntem pe cale, să le nimicim cu totul acele trăsături mari speciale ce caracterizează originalitatea noastră națională, suntem pe cale de a ne pierde cu totul. Cauza? Aerul infectat, atrofiat al culturii străine ce apasă greu peste noi și ne răpește viața, e întunerecul cultural adoptat dela străini.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Mai 1906.

— **Desvălirea statuei Sfântului Stefan.** Luni, înainte de amiază s'a desvălit cu deosebită solemnitate, în Budapesta în prezența M. Sale Regelui, statua sfântului Stefan, întâiului rege al Ungariei. Solemnitățile au reușit impozant. Discursul ocazional l'a rostit ministrul-președinte *Wekerle Sándor*, la sfârșitul căruia M. Sa a strigat cu glas tare: »Să cază vâlul!« în clipa următoare înfățișându-se, în sclipit de soare, figura turnată în bronz a sf. Stefan, cu Coroana pe cap și în mâni cu crucea dublă apostolică. La festivitate au luat parte și doi prelați români, greco-catolici Mitropolitul Victor Mihályi și episcopul Dr. Demetriu Radu.

— **Epistolă interesantă.** În »Poporul Rom.« din Pesta cetim o epistolă interesantă trimisă de alegătorii români din Roit, Sânmiclăuș, Berechiu, Cefa și Gepiu, în care își varsă toată durerea inimii lor, contra protopopului Nicolae Roxin, care și-a dus credincioșii din Micherechiu și jur să voteze cu candidatul ungar, conlucrând astfel el singur, el și nu altul, la căderea candidatului nostru. Ne doare nespuse de tare, când un protopop se uită întru atâta de sine, ne doare nespuse de tare, cu atât mai vârtos, că din epistola publicată, vedem conducători atât de slabi, încât poporul neștiutor de carte e nevoit să se revolte, și el să-i tragă la răspundere. Ne bucură însă faptul, că poporul se deșteaptă, și-și va face datoria și fără de astfel de prefinși conducători. Ori-cât de dureroasă a fost pentru noi înfrângerea luptei noastre din Bihor, tot vom eși odată biruitori, prin ținuta vrednică a alegătorilor români, cari nu vor mai da ascultare seducătorilor și vor mătura pe acei mameluți, cari de dragul prieteniei ce o au cu dușmanul nostru, și-au pierdut orice conștiință națională, orice semn de rușine.

— **Nu trebuie pașaport.** Un domn din Blașiu, voind a trece în România, a cerut bilet de trecere dela poliția de graniță din Brașov. Acolo însă i-s'a răspuns, că nu-i trebuie nici pașaport, nici bilet. Numitul domn ni-a trimis vorbă din Sinaia, că la Predeal, poliția română liberează fiecărui trecător un bilet de 30 bani, cu care se poate și întoarce.

— **Expoziția de copii,** ce «Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu» o va aranja în comuna Apoldul românesc va fi cât se poate de instructivă din toate punctele de vedere. S'au făcut între altele pașii de lipsă pentru câștigarea datelor despre numărul copiilor repositați în cei din urmă 10 ani și despre cauzele mortalității, cum și despre numărul copiilor în viață a fie-cărei familii române. În proiect e mai departe să se țină și 2 prelegeri despre cele mai răspândite morbururi, anume una despre tuberculoză și a 2-a despre urmările alcoolismului. După puțină aceste prelegeri vor fi împreunate cu arătări de schiopticon.

La crearea premiilor, ce se vor împărți între mamele vrednice la expoziția de copii, ce se va aranja de «Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu», în comuna Apoldul românesc, au mai contribuit: Demetrie Câmpian, arhivar konzistorial I cor. Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, Ioan Panfilie, arhitect, fiecare câte 1 cor. și Paul Muntean, v.-colonel c. și r. în penz. I cor.

— **Distinsul avocat dl Dr. Vasile Dan de Apșa,** membru pe viață al Reuniunii sodalilor români din Sibiiu și cald spriginitor al cauzelor noastre bune, vesel de pașii de căsătorie făcuți de vechiul său prieten dl Victor Tordășianu, a dăruit din privilegiul logodirei acestuia cu dșoara profesoară Eugenia Iovescu, drept cumpărare a felicitărilor în scris, anume fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, însămnata sumă de 40 cor.

— **Viața din New-York.** Unii oameni cari în rostul existenței lor dispun de multe clipe de răgaz au făcut studii asupra vieții publice a acestui oraș și au aflat, că aci se naște tot la șase minute un copil, tot la trei minute are poliția un deținut, tot la șapte minute moare un om. La 48 minute e un incendiu, la 50 minute se pornește zidirea unui edificiu nou. Tot la 52 minute sosește un tren de persoane. În fiecare cias se întâmplă o nenorocire. Tot la trei ore se întâmplă un atentat. În fiecare cias se pornește un proces de divorț. Pe fiecare zi cade un omor și o sinucidere.

— **Coroane eterne.** Neconzolatul arhitect al konzistoriului Sibiiian, Ioan Panfilie și copii săi Ioan, Liviu și Florica, dăruiesc întru vecinica odihnă a soției sale Maria n. Șuluțiu — Turcu, fondului de 20 bani al «Reuniunii sodalilor români din Sibiiu», 3 coroane.

— **Grindină.** Sămănăturile în ăst an în multe ținuturi au fost dripite și nimicite de mari ploii împreunate cu grindină. Mai ales în părțile Bihorului a făcut grindina mari pagube. În hotarele satelor Dragești, Belfir, Rippa, Mociar, și Co-ciuba, grindina a nimicir erii aproape întreagă sămănătură.

După doi ani de nerodire, atât a mai trebuit bieților țărani, ca sărăcia să fie și mai nemiloasă în acele părți.

— **Pintye György osândit pentru falsificarea de bani.** Cunoscutul detectiv de odinioară al guvernului unguresc pentru spionarea mișcării românești, a fost osândit ieri de tribunalul din Oradea-Mare la 9 luni temniță pentru falzificare de bani. Pintye a negat până în capăt acuza ce i-s'adușea, dovezile însă toate mărturisiau pentru vinovăția lui.

Așa se termină o carieră politică începută cu mari speranțe.

— **«Nu mai sunt măgar».** Acesta e titlul unei broșuri scris de Iasa Tomici, redactorul ziarului «Zastava» și fostul candidat național sârb în Biserica Albă. Se învinovățește pe sine, de oarece a fost de părerea că poți găsi dreptate la administrația din țara noastră. Contra lui s'au pornit mari lupte și s'au făcut multe nedreptăți. El a făcut arătare la ministrul de interne, dar înzădar, căci din toată afacerea el a eșit cel păcătos.

E de observat, că Iasa Tomici blastă pe liberali pentru că pe când ei formau majoritatea în

dietă, sub oblăduirea lor se făceau cele mai mari corupții. Ajungând acum kossuthiștii la putere, cugetase că acestea vor fi mai drepti. S'a înșelat însă amar, căci și aceștia fac tot acelea nedreptăți ce le-au făcut și antecesorii lor.

Di Iasa Tomici s'a fi săturat de a mai crede, că kossuthiștii ne sunt binevoitori.

— **O rectificare.** Suntem rugați să publicăm următoarele: Sub titlul de «Români slabi», în nr. 88 este acuzat chinezul din Jebel D. *Loichifă*, că «toată ziua s'a veselit și întocmai ca anul trecut așa și acum a lucrat împotriva candidatului român.» Nu-i adevărat! Întâi, chinezul nu-i om veselnic; iar în al doilea rând, acest gospodar de frunte, care în trecut, ce e drept mergea cu stăpânirea, nici macar din familia sa n'a dus un vot nici el însuși n'a votat nici la prima alegere, nici la balotagiul din Ciacova. Acesta este adevărul! Și e o perversitate să nu vezi îndreptarea, să nu judeci situația în mod real; și e un păcat neiertat, să îndârjești pe oamenii pe cari ar trebui și ai putea să ți-i apropii pe viitor.

Nu acest fel de oameni sunt «păcătoșii», ci acel fel de preot, care ține două mueri și nu face din aceasta taină și face pe agentul electoral al candidaților de pripaș patriotic!... Și — asupra acestui fapt atragem atențiunea P. S. Sale luminatului Episcop român din Lugoj.

Am dat această rectificare și lămuriri, ca să se știe! Iar numele scriitorului acestor rânduri stă la dispoziția acelora, pe cari îi privește.

Cu toată stima.

Jebeleanul.

— **Biblioteca Academiei române.** Mișcarea în luna Aprilie 1906. I. Consultarea. A. Cărți tipărite. 1. Cerute cu buletine cetitori 668, volume 2297. 2. Imprumutate acasă cetitori 10, volum 20. Total 678 cetitori 2317 volume. Aflătoare în sala de lucru: Cărți volume 1751. Aflătoare în sala de lucru: Reviste române volume 10. Aflătoare în sala de lucru: Reviste străine — B. Manuscripte și documente. Manuscripte, cetitori 77, volume 221. Documente, cetitori 24, volume 8411. Cărți vechi românești (1508—1830) cetitori 17, volume 46. II. Sporirea. Primate 1. Conform legii dela 23 Martie 1901, Volume și broșuri 141. Numere de Reviste române 193, Foi volante 1708. 2. În dar sau în schimb: Volume și broșuri 118, Numere de reviste române 24, străine 43. 3. Cumpărate Volume și broșuri 50, Numere de reviste române 2, străine 80, volume mscr. 1, documente 1, fotografii 6. Total Volume și broșuri 309, Numere de reviste române 219, străine 123, Volume mscr. 1, Documente 1, fotografii 6, Foi volante 1708.

— **Mulțămită publică.** Neputând în parte fiecărui mulțămii pentru conzolare din incidentul morții neuitatului meu fiu Alexandru sculptor academic, vin pe această cale a mulțămii tuturor P. St. Domni, prieteni și cunoscuți cari și-au adus aminte de mine. *Maidan*, luna Mai 1906. *Sofroniu Limba*, învăț. pens.

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Leichner și Fleischer*, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil al II-lea la „Cassa de păstrare societ. pe acții“, din *Sasca-Montană*, se escrie concurs cu termin până în 31 Maiu st. n.

Salar anual 1000 cor., care cu timpul se va urcă.

Reflectanții la acest post au să documenteze cu atestat de maturitate, absolvarea vreunei școli comerciale superioare și praxa de până acuma, precum și cunoașterea limbilor română, maghiară și germană.

Postul are să fie ocupat imediat după alegere.

Cei cu praxă vor fi preferiți.

Din ședința direcțiunei ținută în 18 Mai s. n. *Szászkabánya*, cotul *Krassó-Szörény*.

Direcțiunea.

Economie.

Arad, 23 Mai 1906.

Mizerie economică între naționalități. Ministrul de agricultură *Darányi Ignác* a scos o carte despre plățile muncitorilor în diferitele regiuni ale țării. O tristă carte este aceasta. Ea ne arată foarte luminos, referințele mai mult decât triste în care s'află la noi clasa muncitorimii. Știm îndeosebi din cartea aceasta, că părțile locuite de Români și Slovaci stau mai rău. Natural, cine și-ar mai bate capul și cu soarta acestor heloți? Ministrul de agricultură ne arată anume că în comitatul Arad, Hunedoara și Arva ziua de lucru se plătește cu 61—99 fileri! În cercul Băii-de-Criș din Hunedoara câștigul unui muncitor e de 70 coroane anual!

Iată cum în nefericita aceasta țară, devine din zi în zi tot mai acută soarta oamenilor săraci, amenințând cu zguduire socială incalculabilă în urmările ei.

Expoziția de copii din Apoldul-românesc. Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu», apelând în cauza arangerii primei expoziții de copii, ce o va ține în Apoldul-românesc, la binevoitorul și valorosul concurs al medicilor nostri din comitatul Sibiiu, a adresat dlor medici Gr. Ioan Pop, medic de stat superior în penz., Dr. Ilie Beu, Dr. George Sândeian (Sibiiu), Dr. Ilie Iancu, (Tâlmaci) Dr. Ioan Bucur (Reșinari), Dr. Nicolae Calefar, Dr. Nicolae Comșa (Seliște), Dr. George Prunaș (Orlat), Dr. Victor Mihu (Poiana), Dr. Ioan Elekeș și Dr. Atenasie Moga (Sebeșul-săs.) următoarea rugare:

Stimate dle Doctor!

Poporațiunea noastră în unele părți ale comitatului Sibiiu scade, iar în altele sporește foarte puțin.

Acest fapt îngrijitor nu poate fi desconsiderat de Reuniunea noastră, chemată a se îngriji de bunăstarea și înflorirea poporațiunii și aceasta și din cauză, că conlocuitorii nostri de altă limbă în unele locuri sporesc binișor și mult mai mult decât noi. Datorința ne impune deci să căutăm cauzele adevărate ale decreșterii și în acelaș timp și mijloacele de sanare.

Acestea cauze credem a le afla, între altele și în condițiunile nepriincioase de trai ale poporațiunii, cum este highiena, alimentația, ocupațiunea curățenia, locuința, îmbrăcăminte etc. cari toate condiționează puterea vitală a generațiilor viitoare.

Pentru a ajunge cu mai multă ușurință la cunoașterea tuturor rețelilor, cauzătoare a decreșterii și la cunoașterea mijloacelor de înlăturarea lor, subsemnatul comitet hotărîre a luat să aranjeze cu binevoitorul concurs al maturului corp al medicilor nostri din comitat, o expoziție de copii, împreună cu distribuire de premii în bani, prima de acest fel de noi.

Idea lansată a aflat răsunetul dorit în aproape întreagă ziaristica noastră, care i-a dat o importanță deosebită.

Pentru aranjarea acestei prime expoziții de copii am ales comuna fruntașă Apoldul de jos, locuită exclusiv de Români, iar terminul în care să se țină expoziția l-am stabilit pe 4 Iunie a. c. (a doua zi de Rosalii).

Pe când vă comunicăm această hotărîre a comitetului nostru, îndrăsnim totodată a vă ruga cu tot respectul ca, dându-vă binevoitorul și valorosul concurs la aranjarea, în scopul compunerii unui program de expoziție, să binevoiți a vă da în calitate de expert și de juror părerea asupra importanței expoziției, asupra feliului de organizare al ei, cum este vârsta copiilor de admis, numărul și numele copiilor din cari să fie acestia admiși, compunerea juriului, asupra feliului de împărțire a premiilor și asupra învățăturilor, ce ar fi să se dea poporațiunii la asemenea expoziții cu privire la defectele descoperite și la delăturarea lor.

Mulțumindu-vă înainte pentru zelul și ostenelele aduse în serviciul cauzei bune, ce o urmăm cu toții deopotrivă, primiți Stimabile dle

Doctor, asigurarea deosebitei noastre stime, ce vă păstrăm.

Sibiiu, 7 Mai 1906.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu».

Pantoleon Lucaș,
președinte.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 22 Mai.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	16.06—16.08
Secară pe Octomvrie	13.18—13.20
Orz pe Octomvrie	15.60—15.62
Cucuruz pe Mai	13.42—13.44
Grâu pe Mai 1096	13.26—16.28

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	15.98—15.00
Secară pe Octomvrie	13.14—13.16
Ovas pe Octomvrie	12.56—12.58
Cucuruz pe Mai	13.06—13.08
Grâu pe Mai 1906	16.76—16.78

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15.10—15.20
79—100	" " " "
Secară: 100	12.20—12.30
Orz: 100	13.50—13.60
Ovas mercantil 100 klgr.	14.10—14.20
cernet 100 klgr.	13.30—13.30
Cucuruz nou 100	13.00—13.10
vechiu 100 klgr.	" " " "

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158.—
" " mic	" 160.—
" " mare	" 156.—
" " mic	" 158.—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Un candidat de avocat cu praxă află aplicare momentană la adv. Dr. Cornel Iancu în Arad.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Am onoare a aduce la cunoștința clienților mei și a publicului, că

Atelierul meu de juvaericeale din Piața Andrassy Hotelul-Central l'am strămutat în Piața Andrassy nr. 20, (palatul Fischer Eliz).

Gerând sprîžinul onoratului public.

Cu stimă

Weinberger Ferencz.

Tipărituri ieftine și cu gust lucrate și având în vedere calitățile alese de hârtie ce se cere, comandați spre **multumire la Tribuna.**

Tipografia d-lui G. Nichin, Arad, Deák Ferencz-u. 20.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

- „La Roma“ de Russu Șirliann Cor. 2.— plus 10 fl. porte
- „Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.— „ 5 „
- „Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40 „ 5 „
- „Școlarul declamator“ „ 0.50 „ 5 „
- „Stropi de roasă“ „ 1.— „ 10 „
- „Aur“ Const. Hodos „ 1.50 „ 10 „
- „Telegrama“ farză în 8 acte „ 0.80 „ 3 „
- „Amicul Poporului“ T. Vuiculescu „ 1.— „ 10 „

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherczeg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sale de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mază și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinarit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și esuri de fabrici. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — — cu prețuri din cele mai moderate.

COMPACTORIE

mi-am deschis pe Weitzer János-uteza 17 sz. conform pretențiilor celor mai moderne — și, cu onoare aduc la cunoștința on. p. t. publică că efectuez în atelier tot ce se atinge de branșa mea, — trainic, plăcut și în schimbul fineții iau prețuri în adevăr moderate. Pregătesc de asemenea pe prețuri ieftine inscripții aurii și argintii pe coroane și buchete.

Cu stimă: Szalkai Oszkár

Gine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-tér nr. 2.

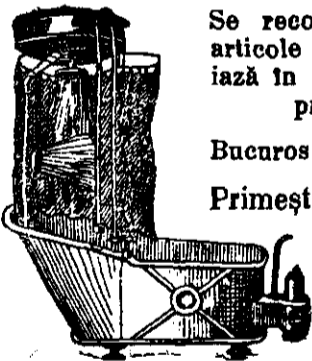
Deschidere de magazin cu coloniale și delicatose.

Pe strada Weitzer János, în casa lui Maye's vis-à-vis de poșta principală se pot căpăta coloniale, delicatose, caș de tot felul și admirabil unt pentru ceai. Mere fine din Ungaria de sud, torte de tulipan! Pește proaspăt ananas, țipar proaspăt, tot felul de cărnuri, cărnăței de Kassa, șuncă de Kassa, cărnăți-onac de Győr, șunci proaspete, cărnați de șuncă. Brânză de munte proaspătă. Mazere verde, cartofi noi, cararabe, castraveți, oțăt de vin. Tot felul de carne de animale sălbatice. Cere sprijinul binevoitor cu stimă

SZISZKA I.

Hannauer Mihály

Tinicher de edificii și obiecte de lux, — în Arad, pe strada Deák Ferencz No. 24. (îngă biserica reformată)

Se recomandă cu executarea a tot felul de articole în branșa aceasta, pe cari le efectuează în modul cel mai prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftin posibile.

Bucuros servește cu preliminări de spese.

Primește acoperiri de turnuri de biserici, acoperiri de case, etc, și tot felul de confecțiuni și reparațiuni de tinichea.

Se caută un învățăcel.

Edificat la 1888.

Schiller József

Edificat la 1888.

Atelier de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane Szeged, Petőfi Sándor sugár-út 11/a.

Primesc spre efectuare pe lângă prețurile cele mai avantajoase:

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoane și oglinzi din lemn, făcând după plan, în modul cel mai artistic.

Aurități ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și rame de oglinzi. Infrumșetări de sculpture, de palate, hotele și cafenele.

Aranjament pentru biserici, precum

infrumșetări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri, feșnice, catafalce, cupole, felinare, cruci și icoane.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălnițelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul deja după o zi întrece pe cel al naphthalinului.

Jumătate klgr. . . . . 50 fileri.
Un klgr. . . . . 1 cor.

Se poate căpăta

în Arad și jur

numai la drogheria și parfumeria

Vojtek és Weisz ARAD

Lantos József

prăvălie de manufacturi
pentru bărbați și femei

ARAD, Piața Andrásy 20.

(Palatul Fischer Eliz) Lângă magazinul de
pantofarie a lui Weinberger János.

Comenzile din proviețe să execută
repede și prompt.

Un nou magazin!

Am onoare de-a aduce la cunoștința
on. public că am ieșit din magazinul fraților
Lengyel — unde am servit timp de 15
ani — și am deschis aici în loc pe piața
Andrásy 20

sub firma Lantos József
o prăvălie de manufacturi
pentru bărbați și femei.

Mi-am asortat magazinul având consi-
derare deosebită asupra industriei noastre,
— cu articolele cele mai bune și mai mo-
derne mai ales cu pânzături, cu chifoane
— de spălat și cu mătăsuri — de tot felul
pentru bărbați și femei, și articole de
modă, căpățeli etc.

Experiențele mele bogate câștigate în
această bransă mă îndreptățesc de-a nădăj-
dii că voi putea satisface dorințele cele
mai delicate ale publicului în măsura cea
mai largă.

Principul meu suprem este serviciul
conștient și prețurile cele mai solide.

Mă recomand bunevoinei a onratului
public,

cu dinstinsă stimă :

(Lichtenstein) Lantos József.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul
public, precum și pre stimații nostri
clienți, că din cauza ridicării chiriei
prea mare de prăvălie, suntem siliți a
ne strămuta prăvălia noastră de acum

din Andrásy-tér nr. 22

în Szabadság-tér nr. 14

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul PORTER).

Având în vedere și mai departe a servi
onoratului public cu marfă bună și prețuri mo-
derate, rog totodată a lua la cunoștință strămu-
tarea prăvăliei și a ne da și mai departe spri-
jinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunariilor

Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

Sirupul carpatian

pentru pept

al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influență asupra singelui și
formărei oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spîșăria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

Prăvălia de delicatose, băcanie,
vin, ceai, șampanie, rum, ape
minerale și sălbătăciuni - a lui

Dürr Gusztáv

ARAD — vis-à-vis cu
Casa orașului.
N-ru de telefon 118

**Iși recomandă cele mai
prospete delicatose cu pre-
țurile cele mai ieftine și ser-
viciul cel mai curat.**

Curmăle detot felul și Prune de compot.
Struguri proaspeți de Malaga.
Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe
candrate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.

Pești marinați și în paiț. HERINGI proas-
pete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal, Groi, Gorgon-
zola, Strachino, Imperial și multe alte.

CARNARI
CONSERVE — — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia.
Magazin de vinuri de șampanie de Hubert

„GENTRY-CLUB“
Casină, Törley și a renumitelor șampanii
franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calități cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-
aur și Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO
care la gust și aromă e fără pereche, în pachete
originale de câte 1/2 kgr. 2 cor. și 20 fl.

Asortiment colosal de bogat în tot
felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, și — măsurate.